

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

u.remissvar@regeringskansliet.se

Er beteckning: U2022/01572

SOU 2022:17 En modell för att mäta och belöna progression inom sfi

(dnr U2022/01572)

Länstyrelsen Värmland yttrar sig över En modell för att mäta och belöna progression inom sfi, SOU 2022:17.

Avgränsning

Länstyrelsen Värmland (fortsättningsvis Länstyrelsen) begränsar sitt yttrande till de delar av utredningen som berör progressionstestet. Länstyrelsen kommenterar inte förslagen rörande ersättnings- (sfi-peng) och mervärdesmodellen.

Ställningstagande

Länstyrelsen avstyrker utredningens förslag. Länstyrelsen delar utredningens problembeskrivning om svenska för invandrare (sfi). Bristerna rör bland annat låg individanpassning trots en mycket heterogen målgrupp, variationer i digital kompetens och tillgång till digitala verktyg, brist på kontinuitet, statistik och behöriga lärare samt avsaknad av vuxenpedagogiska perspektiv och metodik. I de lägesbilder om mottagandet av nyanlända i kommunerna som länsstyrelserna tar fram, lyfte flertalet kommuner under 2021 utmaningen med låg progression hos eleverna. Länstyrelsen ser också att det finns många likheter och paralleller med de utmaningar som omgärdar samhällsorientering för nyanlända.

Länstyrelsen välkomnar förslag som syftar till att hantera utmaningar med låg progression, öka kvalitén inom sfi och ge verksamheterna möjligheter att utföra uppdraget på bästa sätt. Länstyrelsen anser dock att ännu ett test i en verksamhet med många tester inte är ändamålsenligt för att möta de utmaningar som finns. Länstyrelsens synpunkter sammanfattas nedan:

6. Ett särskilt framtaget progressionstest

Länstyrelsen anser inte att ett automatiserat test till fullo kan mäta elevers kommunikativa språkförmåga och progression. Människors förutsättningar att utveckla och använda kunskaper i ett andraspråk påverkas av många faktorer.

Exempel på faktorer är ålder och utbildningsbakgrund. I förslaget om ett automatiserat progressionstest tas det inte tillräcklig hänsyn till dessa faktorer. Länsstyrelsen ser att det finns en risk att ett starkt fokus på test tenderar att påverka lärarens möjligheter att utgå från elevers behov och minskar möjligheterna till individanpassad undervisning samt begränsa undervisningen. I relevant forskning betonas vikten av samarbete och interaktion för en snabbare och mer effektiv språkinläring. En undervisning med flera tillfällen till samarbete och kommunikation innehåller ofta mer individanpassade arbetsformer och kan utgå från de enskilda elevernas förmågor, förutsättningar och behov. Att, som i förslaget, förvänta sig att sfi-elever ska arbeta enskilt med ett digitalt lärverktyg och lösa standardiserade testuppgifter står i kontrast till vad som forskningen lyfter som framgångsfaktorer. Länsstyrelsen saknar dessutom en djupare analys av konsekvenserna på en verksamhet med ett starkt fokus på tester som införandet av ytterligare ett prov kommer att innebära.

Avsaknad av analys av hur elever, undervisning och lärare kommer att påverkas

Länsstyrelsen saknar en grundlig analys av hur elever, undervisning och lärare kommer att påverkas av ett progressionstest. Utredningen har i sin konsekvensanalys lyft få konsekvenser för de som berörs av förändringarna i första hand (elever och lärare). Länsstyrelsen saknar dessutom en beskrivning av incitamenten för eleven att delta i testerna, och konsekvenserna av att inte göra det.

Det saknas särskilt en fullgod konsekvensanalys av vad införandet av progressionstestet kommer att innebära för elever med kort eller ingen skolbakgrund. Redan idag används digitala verktyg i undervisningen för den här målgruppen. Men det finns en skillnad i att använda digitala verktyg i undervisningen, jämfört med att använda digitala verktyg för att göra ett test.

Länsstyrelsen anser att utredningen inte har på ett tillfredställande sätt visat mervärdet ett progressionstest kommer att ha för elever. Den tid som förberedelser till progressionstestet kommer att ta bör istället användas för undervisning.

Att mäta progression utan start och slut

Inom sfi är det kontinuerlig antagning och det finns idag inga gemensamma kursavslutningar. Varje elev avslutar när läraren bedömt eleven som färdig. Länsstyrelsen anser att det är svårt att mäta progression på kurser som inte är tidsbestämda. Detta innebär också att testtillfällen behöver erbjudas löpande under året. Länsstyrelsen ser stora utmaningar med att mäta progression i kurser utan start och slut.

Länsstyrelsen anser att kopplingen mellan nationella proven och det föreslagna progressionstestet är otydligt. Utredningen tar inte tillräcklig hänsyn till den stora utmaningen, för både elever och lärare, att progressionstester kan komma att behöva genomföras samtidigt som de nationella proven. Genomförandet av både nationella proven och progressionstestet sker när eleven befinner sig nära kursavslut. Detta skapar tidsmässigt en ohållbar situation med många test samtidigt för både elever och lärare. Länsstyrelsen menar att i en verksamhet med många tester bör alla tester som ska mäta kunskap och utveckling, vilket både nationella proven och progressionstestet är tänkt att göra, ha en korrelation till varandra.

Digitala lärverktyget

Länsstyrelsen välkomnar utvecklingen av digitala lärverktyg som kan användas i samtliga sfi verksamheter. Ett digitalt lärverktyg kan ge fler möjligheter till en individualiserad språkinläring. Länsstyrelsen anser däremot att vid användning av lärverktyg enbart för progressionstester, kan det få motsatt effekt, att använda lärverktyget för att träna inför test kan inte anses uppfylla ett språkutvecklande syfte.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Georg Andréén med avdelningschef Marcus Wihk som föredragande. I den slutliga handläggningen har också nationell samordnare Michella Zayat, medverkat.

Georg Andréén

Marcus Wihk

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.